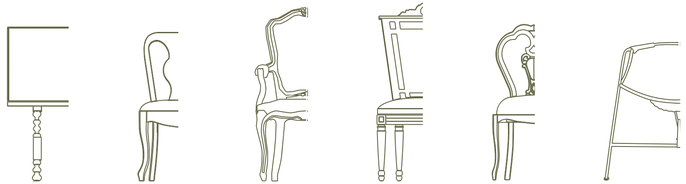

Associació per a l'estudi del moble

MUSEU TÈXTIL TERRASSA

És un consorci de: Diputació Barcelona | Ajuntament de Terrassa

P.V.P. 55€

9 788493 776497

DECÒRUM

VESTIR LA CASA PER A L'OCASIÓ | VESTIR LA CASA PARA LA OCASIÓN

DECÒRUM

VESTIR LA CASA PER A L'OCASIÓ

VESTIR LA CASA PARA LA OCASIÓN

DECÒRUM

VESTIR LA CASA PER A L'OCASIÓ

VESTIR LA CASA PARA LA OCASIÓN

Del 19 d'abril de 2020 al 28 de febrer de 2021

MUSEU**TÈXTIL**TERRASSA
C. SALMERÓN, 25 - 08222 TERRASSA (BARCELONA)
T. 937 315 202 - info@cdmt.cat - **www.cdmt.cat**

Associació per a l'estudi del moble

MUSEU TÈXTIL TERRASSA

ÉS UN CONSORCI DE:
Diputació Barcelona
Ajuntament de Terrassa

EXPOSICIÓ

Exposició organitzada i produïda pel Museu Tèxtil de Terrassa
Amb el suport de la Generalitat de Catalunya

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Una part dels fons que financen les actuacions subvencionades provenen de cabals que atorga la Junta d'Herències de la Generalitat de Catalunya

COMISSÀRIA
Mónica Piera Miquel

COORDINACIÓ
Sílvia Carbonell Basté

PROJECTE EXPOSICIÓ
Ámbito Cero

MUNTATGE
La Central de Projectes

CONSERVACIÓ TÈXTIL
Mercè López

DOCUMENTACIÓ TÈXTIL
Sílvia Saladrigas

RESTAURACIÓ
Elisabet Cerdà
CRBMC
David Miret
Marta Vilà
Carles Guillem Ribó

SUPORT MUNTATGE
Iolanda Ariño
Ariadna Garcia
Elena Gutiérrez
Francisco Fernández

SUPORT IL·LUMINACIÓ
Carles M. Miralles
Francisco Fernández

SECRETARIA I ADMINISTRACIÓ
Juan Martínez
Paqui Martínez

DIDÀCTICA
Helena Peña

BIBLIOTECA
Noelia Garcia

RECEPCIÓ
Albert Balagué
David Ariño
Ángeles Triviño

TRANSPORT
David Miret

ASSEGURANÇA
Vinyals Corredoria d'Assegurances, S.A.,
Helvetia Seguros

PUBLICACIÓ

EDITA
Centre de Documentació i Museu Tèxtil
amb el suport de la Diputació de Barcelona

Diputació Barcelona

TEXTOS ARTICLES
© els autors
Mónica Piera Miquel
Sílvia Saladrigas Cheng
Sílvia Carbonell Basté
Mireia Castaño Martínez
Carmen Abad Zardoya
Sofía Rodríguez Bernis
Paolo Sustersic

TEXTOS CATÀLEG DE PECES
Sílvia Carbonell Basté
Mercè López García
Mónica Piera Miquel
Sílvia Saladrigas Cheng

FOTOGRAFIES
© Museu Tèxtil, Quico Ortega
Excepte les indicades en els peus de fotografia corresponents

CORRECCIONS
Isabel Cama

DISSENY GRÀFIC I MAQUETACIÓ
NaA Estudi /Natàlia Arranz

IMPRESSIÓ I ENQUADERNACIÓ
Syl L'Art Gràfic

DL: B6036-2020
ISBN: 978-84-937764-9-7

AGRAÏMENTS

Ajuntament de Barcelona, Institut de Cultura
Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona
Arxiu Històric de Terrassa
Associació per a l'Estudi del Moble
Centre de Recursos de Biodiversitat Animal (CRBA)
Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya
Col·lecció Armengol Junyent
Col·lecció Ramon Mascort
Confraria de Mestres Fusters de Barcelona
Fundación Cultural Privada Rocamora
Fundación Ramón Pla Armengol
Iniciativa Exterior 3i, S.A. - CALMA
Materfad
Museu Nacional d'Art de Catalunya
Monestir de Pedralbes
Museu Arxiu Municipal de Calella
Museu Comarcal de Cervera
Museu de Ciències Naturals de Barcelona
Museu de Molins de Rei
Museu del Disseny de Barcelona
Museu Municipal de Molins de Rei
Museu Palau Mercader
Museu Romàntic Can Papiol
Museu Romàntic de Sitges
Oficina de Patrimoni de la Diputació de Barcelona
Organisme Autònom de Patrimoni Víctor Balaguer
Santuari del Miracle
Tassinari & Chatel, patrimoine
Raquel Agràs
Mossèn Joan Aguilà
Maria Dolores Aguilá Santa Lucía
Jordi Agulló Villaronga
Carme Aixalà Fàbregas
Teresa Alapont
Miguel Alcalá
Patricia Altimira
Sabine Armengol
Ma. Carmen Balliu
Santi Barjau
Teresa Bastardes
Valérie Bergeron
Carme Bergés
Marcela Bernat Palenzuela
Mònica Bonet
Núria Bosom
Aurèlia Cabot
Laia Callejà
Ana Maria Canela
Ariadna Cañadell Anguera
Josep Capsir
Anna Castellano
Cristina Centelles
Àngels Creus
Carole Damour
Vicente de la Fuente
Maria Luisa de Muller
Sílvia de Pablos
Ana Carolina Fàbrega
Lluïsa Fernández Clares
Domènech Ferran
Maria Ferreiro Loperena
Isabel Ferrer Riu
Juan Ramón Ferrero Farrán
Emmeline Gancedo
Ana María García Ladona
Albert Gil Lecha
Ángel Gil Pérez
Ester Grau
Albert Hernández Lorente
Cecília Illa Malvehy
Pere Izquierdo
Anna Maria de Llanes
Josep Lluís Llorca
Ramon Mascort
Ma Lluïsa Matas
David Miret
Guillem Mundet
Maria Inma Nuño
Salvador Ordóñez
Jordi París Fortuny
Pep Pascual
Mar Pérez
Jordi Pérez Corrales
Carme Planas
Anna Plans Berenguer
Xavier Poch Farré
Gemma Ramos
Maria Eugènia Ripoll Roig
Eduardo Rocamora Trias
Sandra Rosàs
Mireia Rosich
Elena Sau
Antoni Serra Sorribes
Àngels Solé
Joan Teruel
Alba Tomàs
Alícia Torres
Marta Valls
Joan Vallvé i Benach
Lucas Velasco
Nacho Velasco
Ricard Vicens
Marta Vilá
Albert Vilaseca Canals
Josep Villegas Janer

8
Presentació
SÍLVIA CARBONELL BASTÉ
MÓNICA PIERA MIQUEL

12
Decòrum.
Els mobles per vestir la casa per a l'ocasió
MÓNICA PIERA MIQUEL

EXPOSICIÓ

34
Convit a palau, el 1477
Un variat ventall de tècniques

48
Donar nom als colors, el 1579
Dels colors de la natura al Pantone universal

56
El llit a la italiana, el 1641

70
El comerç de luxe per vestir la casa en el segle XVII
A la cerca de materials per embellir mobles

84
Maneres de seure, el 1713
Efectes d'èxit per consumir moda

112
La casa feta llar, el 1893
Els farcits dels seients

128
Llençols de fil, el 1910
Mostraris i catàlegs
Els tres mobles per guardar robes

154
Mort al coixí, 1923

160
Teixits per habitar l'espai.
Segles XIV a XVII
SÍLVIA SALADRIGAS CHENG

182
Cap a la industrialització: l'expansió del cotó i l'evolució del tèxtil per la llar al segle XVIII a Catalunya
SÍLVIA CARBONELL BASTÉ

196
Cap a la democratització del parament de la llar: empreses, teixits i exposicions
SÍLVIA CARBONELL BASTÉ

216
Disfressar la casa de jardí:
reflexions sobre l'interior de la residència senyorial a les acaballes de l'Edat Mitjana
MIREIA CASTAÑO MARTÍNEZ

227
Consumir interiores durante la Edad Moderna.
Las manufacturas importadas
CARMEN ABAD ZARDOYA

238
Vestir la casa en la **época de la división de las esferas**
SOFÍA RODRÍGUEZ BERNIS

248
El espacio doméstico contemporáneo:
imágenes de un habitar difuso
PAOLO SUSTERSIC

Presentació

SÍLVIA CARBONELL BASTÉ
Directora-gerent del Museu Tèxtil

MÒNICA PIERA MIQUEL
Presidenta de l'Associació per a l'Estudi del Moble

Des de fa uns anys el Museu Tèxtil col·labora amb l'Associació per a l'Estudi del Moble en l'assessorament dels tèxtils que formen part del mobiliari i la decoració de la llar, sigui documentant peces o fent formació. Arran d'aquesta col·laboració vam veure que valia la pena posar en comú els coneixements i l'experiència, tant de l'Associació com del Museu, i comunicar-los a un ampli ventall de públic.

És per això que des del Museu Tèxtil es va pensar a organitzar una exposició que remarqués i donés a conèixer aquests dos mons, massa sovint desconeguts però que han conviscut junts al llarg dels segles. Si exposàvem les col·leccions de teixits per a la llar del Museu Tèxtil amb una acurada selecció de mobles, podíem facilitar la comprensió de la relació que han tingut moble i teixit, les seves tècniques, matèries i decoracions. Enlluernats per l'actualitat, ens hem allunyat completament de l'observació de les manufactures del passat, aquelles que abans es col·leccionaven i que ara s'esmenten amb el menyspreat terme *antiguitat*, tot perdent els aprenentatges que en podríem obtenir.

Ha calgut una gran feina de recerca històrica, especialment pel que fa als teixits per a decoració fets i usats a Catalunya, i alhora una gran tasca de documentació i restauració de les peces tèxtils del mateix museu, la majoria de les quals mai havien estat exposades. En la selecció de peces de mobiliari, amb la idea de mostrar-ne també d'inèdites, hem comptat amb una gran participació de prestadors, tant particulars com institucions, que amablement han cedit les seves peces més preuades.

La col·lecció del museu ens ha guiat sobre la manera d'afrontar la relació entre moble i teixit. El fet que la major part de la col·lecció del museu estigui formada per peces luxoses, produïdes per a clients benestants, ens ha portat a centrar el

discurs en els interiors de més qualitat i concretament en aquelles parts de la casa dedicades a la recepció i la celebració. Els mobles i objectes que havien de dialogar amb els teixits també havien de tenir un nivell alt i els havíem de buscar en col·leccions públiques i privades. Només a partir de finals del segle XVIII, com a resposta als avenços industrials i el consegüent abaratiment de les produccions, les manufactures artístiques de qualitat mitjana començaren a ocupar un lloc destacat a la majoria de fàbriques i consegüentment en les col·leccions conservades fins avui.

Amb aquesta exposició us proposem un recorregut per la història dels interiors domèstics que mostra el paper que s'ha atorgat als teixits i als mobles com a signes de distinció. Si el decòrum és allò que es considera adequat per a cada moment i lloc, el catàleg i l'exposició "Decòrum. Vestir la casa per a l'ocasió" analitzen com ha evolucionat el llenguatge de la representació d'aquests interiors al llarg del temps. La casa és un tema d'estudi complex que requereix aproximacions diverses, ja que l'ésser humà ha modificat constantment l'espai domèstic per adaptar-lo a les necessitats de cada moment i societat.

Els textos inclosos en aquesta publicació, firmats per bons coneixedors, revelen la riquesa de continguts i lectures que hi ha darrere la paraula *decòrum* aplicada a la sociabilitat en els espais domèstics.

Igualment, l'exposició ens ha ofert la possibilitat de tractar l'ús de materials i tècniques al servei d'aquestes dues produccions que van evolucionar en paral·lel. En cada moment, circumstàncies econòmiques, comercials, productives, polítiques, socials i culturals han condicionat la disponibilitat de materials, el grau de desenvolupament dels oficis i els resultats de les manufactures produïdes i consumides, qüestions que cal tenir en compte a l'hora d'analitzar-les. És fascinant la capacitat de les persones per elaborar els millors teixits i mobles. És increïble la complexitat tècnica de l'elaboració d'aquestes obres i la cerca constant d'innovacions. També és interessant observar les connexions que hi ha entre els centres productors, les inspiracions en llocs llunyans i la manera d'aplicar les millores als interiors d'aquelles cases pensades per ser viscudes i sobretot mostrades perquè les obres eren l'orgull del propietari.

Us convidem a gaudir dels resultats d'aquesta constant necessitat de superació de l'individu. A través de la selecció de teixits i mobles arribem a preguntar-nos quin paper concedim avui a la casa i quins criteris utilitzem per seleccionar els objectes que ens envolten. Si la nostra societat prioritza el consum responsable, l'ecologia, el benestar emocional i la memòria històrica, "Decòrum. Vestir la casa per a l'ocasió" obliga a definir-nos sobre el grau d'aplicació d'aquests valors en la nostra pròpia llar.

Plata

Paterna- Manises
c. 1475
Ceràmica esmaltada
5 × 38,5 × 12,5 cm

Col·lecció Ramon Mascort, Barcelona
© Fundació Mascort

BIBLIOGRAFIA:

Cerdà 2011, p. 183, núm. 106

EXPOSICIONS:

Ceràmica heràldica de la col·lecció Mascort i del Museu de Ceràmica de Barcelona, Fundació Mascort, Torroella de Montgrí, 2013

La ceràmica daurada de la Col·lecció Mascort, Fundació Mascort, Torroella de Montgrí, 2011

La ceràmica decorada i llustre de reflexos daurats era un bé prestigiós a les corts europees. Manises i Paterna, a València, eren els centres productius principals. Es personalitzaven les peces de la vaixella que brillaven junt amb la plata i s'exposaven en les grans ocasions.

Salsera?

Paterna-Manises
c. 1450
Ceràmica esmaltada
8 × 35,3 cm

Col·lecció Ramon Mascort, Barcelona
©Fundació Mascort

BIBLIOGRAFIA:

Cerdà, 2011, p. 171, núm. 92.

EXPOSICIONS:

La ceràmica daurada, Fundació Mascort, Torroella de Montgrí, 2011

Pot

Paterna-Manises
c. 1475
Ceràmica esmaltada
29 × 11 cm

Col·lecció Ramon Mascort, Barcelona
© Fundació Mascort

BIBLIOGRAFIA:

Cerdà 2011, p. 196, núm. 124

Ceràmica heràldica, 2013, p. 37

EXPOSICIONS:

Ceràmica heràldica de la col·lecció Mascort i del Museu de Ceràmica de Barcelona, Fundació Mascort, Torroella de Montgrí, 2013

La ceràmica daurada, Fundació Mascort, Torroella de Montgrí, 2011

Pot

Paterna-Manises
c. 1450
Ceràmica esmaltada
28,5 × 11,6 cm

Col·lecció Ramon Mascort, Barcelona
©Fundació Mascort

BIBLIOGRAFIA:

Creixell, R. Mª, 2017, p. 62, núm.22

Cerdà 2011, p. 188, núm. 113.

EXPOSICIONS:

Peces escollides. Fundació Mascort, Torroella de Montgrí, 2017

La ceràmica daurada, Fundació Mascort, Torroella de Montgrí, 2011

Arqueta amatòria

Barcelona, c. 1425
Fusta d'arbre de ribera, guix estofat, daurat i policromat, llautó a la nansa i ferro forjat al pany i frontisses
18 x 28 x 15,5 cm

Col·lecció Ramon Mascort, Barcelona
© Fundació Mascort

BIBLIOGRAFIA:

Creixell, R. Mª, 2017, p. 59, núm.19

T'estimo? 2016

Creixell, R. Mª, 2010, p. 20, núm. 2

Moble Català, 1994, p. 192-193, núm. 13.

Exposición de cajas, cofres y arquetas a través de la historia, 1979, núm. 110

Exposición Oleguer Junyent, 1961, p. 45

EXPOSICIONS:

Peces escollides. Fundació Mascort, Torroella de Montgrí, 2017

Alguns mobles singulars. Fundació Mascort, Torroella de Montgrí, 2017

T'estimo?. Barcelona: Museu d'Història de Catalunya, 2015-2016

Moble Català. Palau Robert, Barcelona, 1994

Exposición de cajas, cofres arquetas a través de la historia. Fundación Bartolomé March, Palma, 1979

Exposición Oleguer Junyent. Palau de la Virreina, Barcelona, 1961

Les arquetes eren contenidors per a objectes petits. En les amatòries, sovint decorades amb relleus d'estuc daurat, la iconografia ens descobreix temes cortesans, que ens permeten suposar que el contenidor era l'estoig d'algun regal especial.

Coixí

Brodat: Espanya, s. XVII
Teixit de suport: s. XX
Vellut tallat llis, setí, brodat manual aplicat
Seda i làmina metàl·lica entorxada de diferents tipologies
48 x 60 x 11 cm

Col·lecció Cecilia Illa Malvehy

Coixí en el que s'ha reaprofitat un brodat original per a incorporar-lo a un teixit de període posterior.

Donar nom als colors, el 1579

Escriptori tipus arquimesa

Catalunya, s. XVI
Noguera, arbre de ribera, boix, fruiter i altres fustes. Llautó als tiradors. Ferro estanyat en nanses, frontisses i pany
54,9 × 110 × 35,6 cm

Reial Monestir de Santa Maria de Pedralbes, MMP 115.268

BIBLIOGRAFIA:

Escudero i Mainar, 1976, p. 114

Aguiló, 1993, p. 265, núm. 176

Aixalà i Font, 2012, p. 58, fig. 8

Des del seu origen en el segle XVI, l'arquimesa, va ser moble de prestigi. Es dissenyava amb tècniques cares i a la moda, com ara la marqueteria, aquí tipus mudèjar, amb sanefes d'estrelles.

Carta de colors amb teixits de domàs

Del s. XVI al XVII
Seda, tints naturals
Domàs

Museu Tèxtil, diverses col·leccions.
n.r. 5333, 21157, 7966, 8531, 5318, 5574, 6047, 21186, 3536 b, 3738, 21138, 9407, 21174, 5454, 831, 3534, 22332, 21224, 3535, 5366.

Composició a partir de la combinació de domassos monocroms per representar part de la immensa varietat de tonalitats que es podien aconseguir a partir dels processos de tintura amb matèries naturals.

Els domassos s'han emprat per a decoració al llarg de diversos segles. És gràcies a la manera de combinar els lligats que formen el teixit que es creen àrees a on dominen els fils d'ordit (efecte lluent) i zones en les que el predomini és de la trama (efecte mat) per a crear el disseny.

Exvot
c. 1600-1625
Pintura a l'oli sobre fusta
31,5 × 43,5 × 2,5 cm

Santuari de la Marededéu del Miracle, Riner, el Solsonès. SM4

BIBLIOGRAFIA:

Exvots, 2009, p. 95

Exvot
c. 1600-1700
Pintura al tremp sobre fusta
31,7 × 38,6 × 3,7 cm

Santuari de la Marededéu del Miracle, Riner, el Solsonès, SM 112

BIBLIOGRAFIA:

Exvots, 2009, p. 95, núm. 46.

Exvot
Barcelona, c. 1650-1700
Pintura a l'oli sobre fusta
25,9 × 34 × 1,7 cm

Santuari de la Marededéu del Miracle, Riner, el Solsonès, SM 75

BIBLIOGRAFIA:

Exvots, 2009, p. 139, núm. 118.

Exvot
c. 1675-1750
Pintura a l'oli sobre fusta
22,8 × 31,7 × 2,1 cm

Santuari de la Marededéu del Miracle, Riner, el Solsonès, SM207

BIBLIOGRAFIA:

Exvots, 2009, p. 188, núm. 194

Exvot
c. 1700
Pintura al tremp sobre fusta
26,1 × 28,5 × 1,4 cm

Santuari de la Marededéu del Miracle, Riner, el Solsonès, SM99

BIBLIOGRAFIA:

Exvots, 2009, p. 124, núm. 92.

Exvot
c. 1775-1825
Pintura a l'oli sobre fusta
20,5 × 29 × 1,3 cm

Museu de Cervera, núm.1028.7
©Paul Mayer

EXPOSICIÓ:

Exvots. Els miracles del Miracle. Museu Comarcal, Cervera, 2012

Exvot
c. 1900-1920
Pintura a l'oli sobre fusta
24,8 × 35,9 × 1,1 cm

Santuari del Miracle, Riner, el Solsonès, SM168

BIBLIOGRAFIA:

Exvots, 2009, p. 251, núm. 1290

Els exvots són obres que s'ofereixen per agrair la curació d'una persona estimada. Encara que sovint són creacions estereotipades, indirectament, moltes ens apropen a dormitoris de nivells socials diferents, on descobrim el llit i les seves robes.

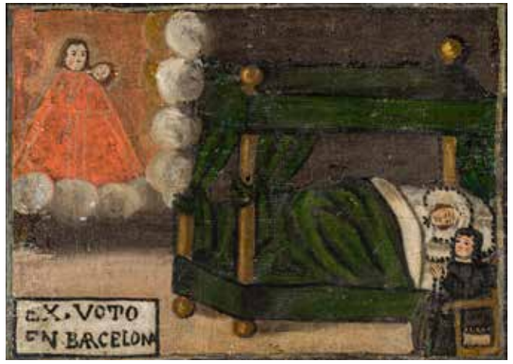

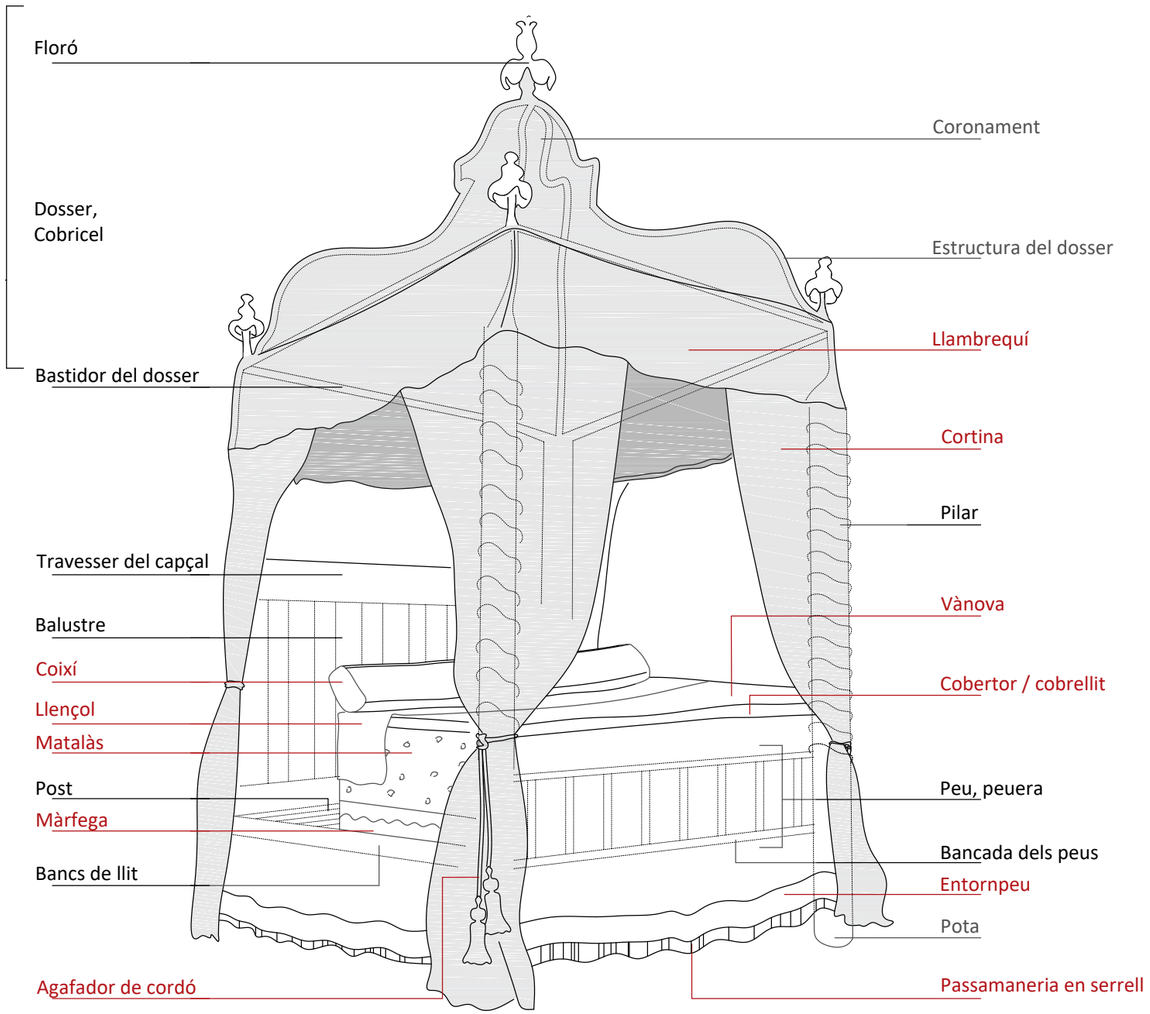

Llit de parament

Llit de pilars vestit
Llit a la polonesa

Dibuix Àngel gil

Llit de camí

Espanya, c. 1600-1675
Fusta tornejada. Ferro forjat a frontisses
106 × 205 × 104 cm

Fundación Ramon Pla Armengol

Els llits de camp dels segles XVI i XVII es dissenyaven per ser desmuntables i per facilitar el canvi de la roba per adequar-los a cada ocasió. Els senyors disposaven també de llits de camí que portaven en els continus viatges. Les intel·ligents estructures de fusta eren només el xassís a cobrir pels teixits.

Escriptori

Espanya, c. 1675-1700
Closca de tortuga sobre paper pintat. Fusta ebenitzada, motllurada i tornejada. Noguera, palissandre a les xapes, boix al filet. Bronze i llautó a les aplicacions. Ferro forjat i daurat a les nanses, frontisses i panys. Pi a l'estructura
136 × 128,5 × 41 cm

Museu Romàntic Can Papiol, Vilanova i la Geltrú
(cessió Diputació de Barcelona)
© Carolina Raventós

BIBLIOGRAFIA:

Mainar, 1976, p. 82

En el segle XVII, l'escriptori va ser considerat una obra artística de primer nivell i va ocupar un lloc preferent a les sales de rebre. L'estructura arquitectònica complexa, que incorporava sorpreses i enganys, iconografia al·legòrica i revestiment amb materials exòtics, feien de l'escriptori un desitjat gabinet de curiositats. Molts ebenistes arreu Europa s'especialitzaren en la seva construcció.

Rellotge nocturn

Sanio, Marcho (signat)
Nàpols, 1671
Banús en xapa, fusta ebenitzada tallada i motllurada. Bronze fos a les aplicacions. Fusta daurada a capitells i bases. Coure policromat, paper, teixit i llauna al disc horari. Vidre, metall a la maquinària. Ferro a frontisses i pany
129,5 × 89 × 23 cm

Col·lecció particular

Una espelma col·locada a l'interior del rellotge permetia veure l'hora als rellotges de nit, inventats a Itàlia. Un exemple de com els avenços tècnics eren valorats i convertits pels artistes en objectes de desig complexos per fer lluir als grans palaus.

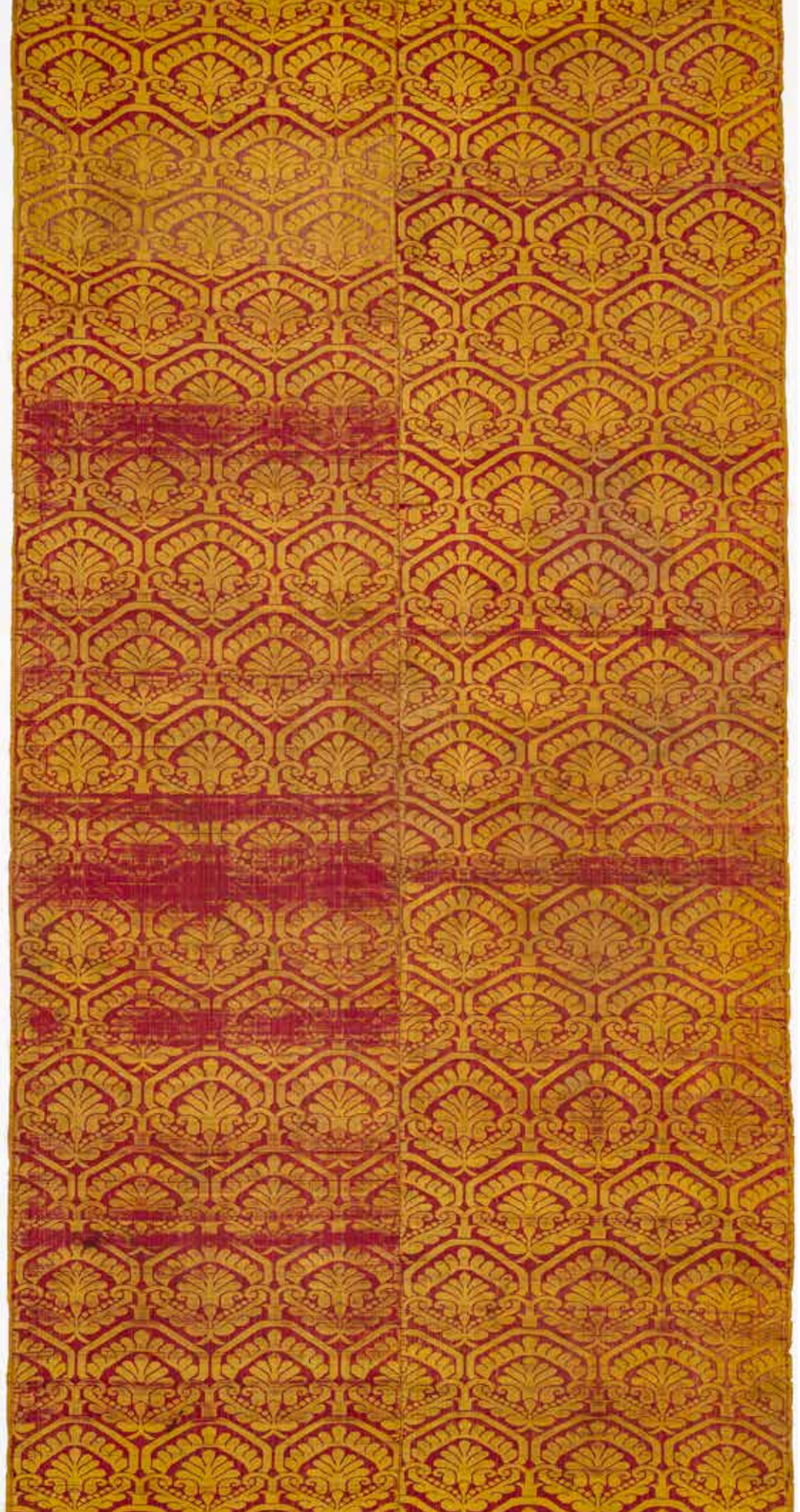

Teixit

Espanya, s. XVI
Seda
Teixit llavorat, lampàs
tafetà/tafetà
212 × 104 cm

Col·lecció Josep Biosca Torres
Museu Tèxtil, Terrassa, n.r.22640

L'any 1946, en el registre d'entrades del Museu, aquesta peça consta descrita com a *colcha toledana*.

Camí de taula

Espanya, segona meitat del s. XVI
Teixit: seda, fibra vegetal
Passamaneria: cotó (?) i fil metàl·lic
Teixit llavorat, lampàs brocatell, passamaneria
265 × 55 cm

Col·lecció Josep Biosca Torres
Museu Tèxtil, Terrassa, n.r.381

Reben el nom de brocatells aquells teixits que per abaratir el seu preu, realitzen el fons del disseny amb trama de fil vegetal, habitualment cànem o lli, mentre que per la decoració utilitzen trames de seda. Les diferents tensions que es creen entre les fibres i una combinació de lligats determinada, fa que s'obtingui un relleu molt característic propi d'aquestes peces. Són teixits molt habituals a partir del segle XVI, sobretot per decoració.

Banc plegable

Espanya, 1600-1700
Vellut amb farcit de crin. Noguera tornejada. Ferro forjat als fiadors i frontisses.
Vellut de seda tallat amb farcit de crin
91 × 188 × 49 cm

Fundación Ramón Pla Armengol

El denominat banc de llibre va ser un intel·ligent seient per a llocs públics. Les facilitats per plegar-lo no restaven qualitat als millors exemplars com aquest, amb vellut i treballs de tornejat.

Cadira a l'anglesa

c. 1730-1780
Xarol a la fusta. Teixit llavorat, domàs, brodat aplicat
98 x 54 x 45 cm

Museu Municipal de Molins de Rei

El gust oriental va envair els salons europeus des de final del segle XVII. Aquelles cultures llunyanes aportaven tècniques i motius que oferien un canvi en el concepte de luxe en època dels Borbons. Les cadires a l'anglesa, interpretació de models xinesos, desbancaren els seients protocol·laris de l'època dels Àustries.

Cadira de braços a la reina
Espanya, c. 1770
Fusta tallada, pintada i daurada.
Seda salvatge als telerets, entapissat actual
102 × 66 × 64,5 cm

Col·lecció particular

A l'època de Carles III els millors interiors ja havien renovat les sales principals dels palaus on lluïen formes noves de seients, que mostraven maneres de rebre i relacionar-se més informals. Els seients amples permetien seure-hi amb els vestits de l'època.

Les noces de sant Aleix
Lluís Bonifàs i Massó
(Valls 1730-1786)
Plafó del retaule dedicat al sant, 1769
Fusta tallada en alt relleu i policromada
158 × 126 × 6,5 cm

Parròquia de Sant Joan Baptista, Valls
© Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya

L'escena de la vida del sant ens situa en un palau a la moda de mitjans del segle XVIII. Les cortines vermelles amb serrell daurat, la catifa de flors, els seients i l'alcova ens porten fàcilment a aquells interiors catalans de gustos selectes.

Teixit

França o Itàlia, c. 1760-1780
Seda
Teixit llavorat, tafetà i sarja, tres trames llançades, treball *liseré* i a canvis
47 × 52,7 cm

Museu Tèxtil, Terrassa, n.r.22284

Aquest tipus de teixit, amb decoració de petits motius, habitualment florals, encapsulats en xarxes ondulants, van rebre a finals del segle XVIII el nom de *droguets*; van ser utilitzats tant per a indumentària com per a tapisseria.

Teixit

França o Itàlia, c. 1760-1780
Seda, xenilla, làmina metàl·lica entorxada i arrissada, làmina metàl·lica entorxada i làmina metàl·lica plana
Teixit llavorat, 5 trames llançades i 1 espolinada
15 × 30,5 i 15 × 4 cm

Museu Tèxtil, Terrassa, n.r.22932

Teixit especialment ric per la diversitat de materials utilitzats en les trames que creen la decoració: tres tipus diferents de fil metàl·lic i fil xenilla que imita el treball de pèl del vellut.

Teixit

França o Itàlia, c. 1760-1780
Seda
Teixit llavorat, tafetà, dues trames llançades, treball *liseré*
17 × 24 cm

Col·lecció Ricart Viñas Geis
Museu Tèxtil, Terrassa, n.r.5240

Teixit

França o Itàlia, c. 1760-1780
Seda
Teixit llavorat, tafetà i sarja, dues trames llançades, treball *liseré*
24 × 40,5 cm

Museu Tèxtil, Terrassa, n.r.22331

Teixit

França o Itàlia, s. XVIII
Seda, fil metàl·lic
Teixit llavorat, trama llançada a canvis
98 × 53 cm

Col·lecció Ricart Viñas Geis
Museu Tèxtil, Terrassa, n.r.4780

Mirall de paret
Catalunya, 1860-1900
Fusta tallada, motllurada i daurada
121 × 124 cm

Col·lecció particular

A partir de 1840 i gràcies als forns de vapor, els miralls es democratitzen. Baixa el cost de les llunes, que es difonen arreu. Allò que havia estat bé exclusiu i símbol d'estatus penetra als salons i dormitoris de la classe mitjana.

Teixit
Lió, c. 1873-1860
Mathevon et Bouvard (fabricant)
Arthur Martin (dissenyador)
Seda
Teixit llavorat, fons setí, trames llançades i espolinades, mecànica jacquard
162 x 75 cm

Col·lecció Cecilia Illa Malvehy

Aquest model de teixit va ser presentat a l'exposició Universal de Viena l'any 1873 per l'empresa Mathevon et Bouvard dedicada a la fabricació de teixits per moblament. Es va especialitzar en l'estil denominat *à la Berain*, caracteritzat per la disposició simètrica dels motius, grans gerros, *putti* i arabescos, molt propi del Segon Imperi Francès.

Calze i patena amb estoig

Catalunya, c. 1750-1775
Plata emmotllada a la cera perduda, llavorada, cisellada i sobredaurada al calze. Metall daurat i llavorat a la patena. Cotó estampat al folre de l'estoig. Cuir clavat al recobriment. Metall a les tatxes i tanca.
Calze: 31 x 15,50 cm
Estoig del calze: 36 x 19 cm (36 x 39 cm, obert)

Casa Duran i Sanpere, Museu de Cervera, núm. 769
©CRBMC

BIBLIOGRAFIA:

Bergés, 2014, 82. Piera 2011, p. 78, núm 6

Els interiors d'estoigs i de cofres es folren d'indianes des de finals del segle XVII, més econòmiques que les sedes i els velluts.

Teixit

Índia (?), s. XVIII
Cotó
Estampació amb motlles de bac
95 × 58 cm

Col·lecció Ricard Viñas Geis
Museu Tèxtil, Terrassa, n.r.5614

BIBLIOGRAFIA:

Indumentària, 2013, p.137.

Els teixits estampats sobre cotó, anomenats indianes, van estar en voga sobretot durant els segles XVIII i XIX. L'auge inicial de la indústria del cotó a Catalunya es deu als fabricants d'indianes barcelonins, establerts dins les muralles de la ciutat a partir de la dècada de 1830. Aquests teixits es van produir i vendre massivament per redecorar les llars, així com la indumentària.

Nines maniquí

Fabricant desconegut
París, 1860-1880
Bescuit, aluda, seda (teixit llavorat, glacé, puntes)
42 × 35 × 36 cm i 39 × 24 × 24 cm

Col·lecció Luis Tolosa Giralt
Museu Tèxtil, Terrassa,
n.r. 22428 i 22425

Les nines maniquí van tenir molta fama durant la segona meitat del segle XIX. La riquesa dels seus vestits, que incloïen roba interior i tots els complements i accessoris, els atorgava la funció de difusores de la moda de París i d'autèntiques joguines de luxe.

Costurer

Catalunya, 1860-1900
Paper maixé i fusta tallada, decorada amb xarol i incrustacions
de nacre. Vellut a l'interior. Llautó a les aplicacions
70 × 48 × 35 cm

Museu Palau Mercader, Ajuntament de Cornellà de Llobregat, núm. 258

BIBLIOGRAFIA:

Piera i Mestres, 1999, p. 243

La costura és una de les principals ocupacions femenines. Segons els moralistes, cosir manté la dona a l'interior, allunyada dels perills del carrer. D'aquesta manera, podem entendre el costurer com a símbol de feminitat. Un contenidor que ocupa un lloc destacat entre els béns de les mestresses i, per tant, segueix les modes. La forma convexa de la tapa d'aquest exemplar s'ha construït en paper maixé, és a dir, cartró pedra.

Llit d'infant
L'àngel de la son

Gaspar Homar
(Bunyola, 1870 – Barcelona, 1953)
c. 1903-1908.
Caoba i marqueteria de sicòmor, rel de tuia, xicranda, freixe d'Hongria, cirerer i altres fustes
121 × 119 × 65 cm

Col·lecció particular

BIBLIOGRAFIA:

Gaspar Homar, 1998

Moblistes modernistes renoven l'estètica dels interiors. Es recuperen tècniques artesanals, com ara la marqueteria, que es posen al servei de la societat. L'àngel de la son, de Gaspar Homar, va ser un disseny d'èxit en la nova iconografia religiosa dels dormitoris.

>

Paravent

Gaspar Homar
(Bunyola, 1870 - Barcelona, 1953)
Barcelona, c. 1904
Noguera i caoba tallades. Vitrall. Llana o pèl de cabra, cotó, vellut tallat llis, brodat aplicat, moaré, acolorit a mà
184 × 159 cm

Museu Tèxtil, Terrassa, n.r.23148

La mirada a Orient recupera els paravents en els interiors de cap a 1900. Aquests separadors mòbils permetien dividir temporalment les sales i eren objectes decoratius excel·lents. En aquest cas, les formes sinuoses del modernisme inclouen vitralls i teixits amb temes florals.

Gaspar Homar va dedicar una especial atenció als teixits en totes les seves tasques com a interiorista. Ell mateix feia el disseny de tot el conjunt de mobiliari i tèxtils, que posteriorment es brodaven i, sovint s'acolorien en algun detall.